

EDUSKUNNAN VASTAUS 144/2010 vp

Hallituksen esitys laeiksi kunnallisen eläkelain, valtion eläkelain ja Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 ja 14 §:n muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laeiksi kunnallisen eläkelain, valtion eläkelain ja Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 ja 14 §:n muuttamisesta (HE 118/2010 vp).

Valiokuntakäsittely

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta on antanut asiasta mietinnön (StVM 21/2010 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

kunnallisen eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kunnallisen eläkelain (549/2003) 155 §, sellaisena kuin se on laissa 469/2010, *muutetaan* 1 §:n 3 momentti, 4 §:n 15 kohta, 40 §:n 5 momentti, 43 §:n 4 momentti, 76 §:n 6 momentti, 128 a §:n 11 ja 13 kohta, 137 §:n 3 momentti, 137 b ja 141 a §, 144 §:n 1 momentin 1 kohta, 148 §:n 1 momentin 1 kohta ja 149 §:n 1 momentin 2 kohta,

sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 3 momentti, 4 §:n 15 kohta, 137 §:n 3 momentti, 137 b ja 141 a § laissa 469/2010 sekä 40 §:n 5 momentti, 43 §:n 4 momentti, 76 §:n 6 momentti, 128 a §:n 11 ja 13 kohta, 144 §:n 1 momentin 1 kohta, 148 §:n 1 momentin 1 kohta ja 149 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 1293/2006, sekä

lisätään 4 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1188/2003, 713/2004, 1293/2006 ja 469/2010, uusi 16 ja 17 kohta seuraavasti:

1 §

Lain tarkoitus ja eläkelaitoksen tehtävät

Kunnallisen eläkelaitoksen tehtävistä valtion eläketurvan toimeenpanossa säädetään valtion eläkelaisissa (1295/2006) ja Kansaneläkelaitoksen toimihenkilöiden eläketurvan toimeen-

panossa Kansaneläkelaitoksesta annetussa laissa (731/2001).

4 §

Yleiset määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

15) valtiotyönantajalla valtion eläkelaisia tarkoitettuja valtion virastoja ja laitoksia, valtion liikelaitoksia sekä yhteisöjä ja laitoksia, joiden henkilöstö kuuluu valtion eläkelain mukaisen eläketurvan piiriin;

16) EU:n sosiaaliturvan perusasetuksella sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 883/2004 ja EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksella sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 883/2004 täytäntöönpanomenettelystä annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 987/2009;

17) EU- ja ETA-maalla maata, jossa sovelletaan EU:n sosiaaliturvan perusasetusta tai sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 1408/71.

40 §

Karttumisprosentit

— — — — —
Jos työntekijä 53 vuotta täytettyään työskentelee muussa EU- tai ETA-maassa kuin Suomessa, laskennalliseen eläkkeeseen, jota määrätessä työeläkelakien alainen ja EU- ja ETA-maassa työskentelyaika luetaan tämän lain mukaiseksi työskentelyajaksi (*teoreettinen eläke*), lisätään 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetun karttumisprosentin ja 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun karttumisprosentin erotuksen perusteella laskettu erillinen lisä. Erillinen lisä lasketaan Suomessa ansaittujen työansioden perusteella.

43 §

Osa-aikaeläkkeen määrä

— — — — —
Osa-aikaeläkkeen enimmäismäärä on 75 prosenttia työntekijälle osa-aikaeläkkeen

alkamisajankohtaan mennessä karttuneista ja 76 §:n mukaisesti vähennetyistä työeläkkeistä sekä valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain (644/2003) mukaan karttuneesta eläkkeestä. Tällaiseen eläkkeeseen rinnastetaan EU- tai ETA-maassa tai Suomen kanssa sosiaaliturvasopimuksen tehneessä maassa karttunut vastaava etuus. Jollei tällaisesta etuudesta saada tietoa, enimmäismäärää laskettaessa huomioon otettavana eläkkeenä voidaan käyttää sellaista teoreettista eläkettä, joka työntekijälle olisi karttunut, jos hänen vieraassa valtiossa työskentelyyn perustuva vakuutusaikansa olisi ollut tämän lain alaista palvelusta. Osa-aikaeläkkeestä ei kuitenkaan vähennetä 76 §:ssä tarkoitettua päivärahaa tai ansionmenetykskorvausta, jos se on myönnetty osa-aikaeläkkeen aikana tehdyn työn perusteella. Jos työntekijällä on oikeus saada osa-aikaeläkettä myös muun työeläkelain perusteella ja tässä tarkoitettu rajausta vähentää osa-aikaeläkettä, tehdään vähennys näiden lakien kesken niiden mukaan vakiintuneessa ansiotulossa huomioon otettujen työansioden suhteessa.

76 §

Eläkkeestä vähennettävät ensisijaiset etuudet

— — — — —
Ensisijaisena etuutena pidetään myös 1 momentissa tarkoitettua etuutta vastaavaa muusta valtiosta maksettavaa etuutta. Jos työntekijän eläkettä määrättäessä otetaan huomioon tuleva aika kahden tai useamman EU- tai ETA-maan taikka sellaisen maan eläkelainsäädännön mukaan, jonka kanssa Suomella on sosiaaliturvasopimus, tulevan ajan päällekkäisyys esitetään siten, että tulevaa aikaa myönnetään tämän lain mukaan siinä suhteessa kuin työntekijän työeläkelakien mukainen vakuutusaika on kaikkien tulevan ajan myöntävien maiden vakuutusaikaan.

128 a §

Eläkkeen maksamisjärjestys

Jos eläke on maksettava muulle kuin eläkkeensaajalle itselleen tämän tai muun lain perusteella ja kahdella tai useammalla viranomaisella, kunnalla, laitoksella tai toimielimellä taikka muulla taholla on oikeus siihen, eläke maksetaan seuraavassa järjestyksessä:

11) EU- tai ETA-maan laitokselle eläkkeen aiheeton maksu EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksen 72 artiklan 2 kohdan mukaan;

13) EU- tai ETA-maan laitokselle muun etuuden kuin eläkkeen aiheeton maksu EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksen 72 artiklan 1 ja 3 kohdan mukaan;

137 §

Valvonta

Valtiovarainministeriö asettaa vuosittain tilintarkastajan, jonka tehtävänä on tarkastaa kunnallisen eläkelaitoksen kirjanpidosta ja muusta aineistosta, että kunnallisen eläkelaitoksen esittämät 137 b §:ssä tarkoitetut laskelmat valtion ja Kansaneläkelaitoksen eläkkeiden maksamiseen tarvittavasta summasta ja kunnallisen eläkelaitoksen kustannusten korvauksesta antavat oikeat ja riittävät tiedot. Tilintarkastajan on oltava joko Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja (KHT) tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastaja (JHTT). Tilintarkastukseen sovelletaan tilintarkastuslakia (459/2007).

137 b §

Valtion ja Kansaneläkelaitoksen eläkemenojen maksu ja kunnallisen eläkelaitoksen kustannusten korvaus

Valtio ja Kansaneläkelaitos maksavat kunnalliselle eläkelaitokselle ennakoon eläke-etuuksien maksamiseen tarvittavan määrän. Toteu-

tuneiden kustannusten määrän ylittäessä tai alittaessa arvioidun määrän erotus otetaan jälkikäteen huomioon korjauseränä.

Valtiokonttori maksaa työnantajan eläkemaksusta kunnalliselle eläkelaitokselle korvauksen valtion eläkelain 143 §:ssä säädettyjen tehtävien hoitamisesta. Myös Kansaneläkelaitos maksaa henkilöstönsä eläketurvan hoitamisesta kunnalliselle eläkelaitokselle korvauksen. Valtiovarainministeriö vahvistaa Valtiokonttorin ja Kansaneläkelaitoksen kunnalliselle eläkelaitokselle ennakkomaksuna maksettavan korvauksen euromääräisen suuruuden. Kunnallinen eläkelaitos esittää valtiovarainministeriölle laskelman korvauksen suuruudesta. Korvauksen määrä lasketaan valtion maksuperustelain (150/1992) 6 §:ssä tarkoitettua omakustannusarvoa vastaavasti. Korvaus maksetaan tasasuurina erinä kuukausittain kyseisen vuoden kustannusten määrää koskevan etukäteen tehtävän arvion perusteella. Toteutuneiden kustannusten määrän ylittäessä tai alittaessa arvioidun määrän erotus otetaan jälkikäteen huomioon korjauseränä.

Valtiovarainministeriö ja Kansaneläkelaitos arvioivat viiden vuoden välein eläkkeiden hoidon kustannustehokkuudelle ja laatutasolle asetettujen tavoitteiden toteutumista. Tätä tarkoitusta varten kunnallisen eläkelaitoksen on toimitettava mainituille tahoille riittävät tiedot.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin valtion ja Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläkkeiden maksamiseen tarvittavien varojen siirrosta ja kustannusten korvaamisesta kunnalliselle eläkelaitokselle.

141 a §

Yhteistyöneuvottelukunta

Kunnallisen eläkelaitoksen yhteydessä on yhteistyöneuvottelukunta, jonka tehtävänä on seurata valtion, Kansaneläkelaitoksen ja evankelis-luterilaisen kirkon eläkejärjestelmien mukaisen eläketurvan toimeenpanoa kunnallisessa eläkelaitoksessa sekä edistää tiedonkulkua neuvottelukunnassa edustettujen tahojen välillä. Neuvottelukunta käsittelee eläketurvan toimeenpanon kehittämissuuntia ja toimintalinjoja ja se voi

tehdä esityksiä tulevista tavoitteista ja toiminnan kehittämisestä.

Neuvottelukunnassa on puheenjohtaja ja enintään yhdeksän muuta jäsentä. Valtiovarainministeriö määrää jäsenet neljäksi vuodeksi kerrallaan. Jäsenistä kaksi edustaa valtiovarainministeriötä, kaksi kunnallista eläkelaitosta, kaksi Valtiokonttoria, kaksi valtion eläkelain piiriin kuuluvia työnantajia ja yksi Kansaneläkelaitosta ja yksi kirkon keskusrahastoa. Valtiovarainministeriö määrää yhden jäsenistä puheenjohtajaksi.

144 §

Eläkelaitoksen oikeus saada tietoja

Kunnallisella eläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä saada:

1) lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalta vakuutus- ja eläkelaitokselta, viranomaiselta ja muulta taholta, johon viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) sovelletaan, sekä yksityiseltä työnantajalta tiedot, jotka ovat välttämättömiä eläketurvan järjestämistä ja käsiteltävänä olevan eläkeasian ratkaisemista varten tai jotka muuten ovat välttämättömiä tässä laissa, EU:n sosiaaliturvan perusasetuksessa tai EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksessa säädettyjen taikka sosiaaliturvasopimuksessa määrättyjen tehtävien toimeenpanossa;

148 §

Eläkelaitoksen oikeus antaa tietoja

Kunnallisella eläkelaitoksella on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä antaa tämän lain ja valtion eläkelain toimeenpanoon perustuvia tietoja:

1) asianomaiselle viranomaiselle ja toimielmelle ne tiedot, jotka ovat välttämättömiä EU:n sosiaaliturvan perusasetuksen tai sosiaaliturva-

sopimuksen mukaisten tehtävien toimeenpanossa;

149 §

Tekninen käyttöyhteys

Kunnallisella eläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus avata tekninen käyttöyhteys:

2) EU:n sosiaaliturvan perusasetuksen tai sosiaaliturvasopimuksen mukaisten tehtävien toimeenpanosta huolehtivalle viranomaiselle sellaisiin tietoihin, joita sillä on 148 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan oikeus saada;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 1 §:n 3 momentti, 137 §:n 3 momentti, 137 b ja 141 a § tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012.

Edellä 137 b §:n 2 momentissa säädetyn korvauksen lisäksi Kansaneläkelaitos suorittaa kunnalliselle eläkelaitokselle vuonna 2012 korvauksen ennen tämän lain voimaantuloa syntyneistä sellaisista kustannuksista, jotka kunnalliselle eläkelaitokselle aiheutuvat tällä lailla säädetystä Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläketurvan toimeenpanotehtävien siirtämisestä. Korvaus lasketaan omakustannusarvoa vastaavasti siten kuin 137 b §:n 2 momentissa säädetään. Lisäksi Kansaneläkelaitos suorittaa korvauksen sellaisista sen henkilöstön eläketurvan toimeenpanoon käytettävistä aiemmin hankituista tietojärjestelmistä, joiden hankintameno ei enää millään osin sisälly 137 b §:n 2 momentissa tarkoitettuun omakustannusarvolaskelmaan. Korvausten suuruuden perusteet ja maksuajankohdat säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Tilanteissa, joissa henkilöön sovelletaan EU:n sosiaaliturvan perusasetuksen 90 artiklan mukaan sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja

heidän perheenjäseniinsä annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 1408/71, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

valtion eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion eläkelain (1295/2006) 2 §:n 9 kohdan suomenkielinen sanamuoto ja 10 kohta, 4 §:n 4 kohta, 126 §:n 11 ja 13 kohta, 150 §:n 1 momentti, 158 §:n 1 kohta ja 161 §:n 1 momentin 2 kohta,
 sellaisina kuin niistä ovat 150 §:n 1 momentti, 158 §:n 1 kohta ja 161 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 468/2010, sekä
lisätään 2 §:ään uusi 11 kohta seuraavasti:

2 §

Yleiset määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

9) *tulevalla ajalla* sen vuoden alun, jona työkyvyttömyys alkaa ja työntekijän 63 vuoden iän tai tätä alemman eläke- tai eroamisiän täyttämiskuukauden viimeisen päivän välistä aikaa;

10) *EU:n sosiaaliturvan perusasetuksella* sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 883/2004 ja *EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksella* sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 883/2004 täytäntöönpanomenettelystä annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 987/2009;

11) *EU- ja ETA-maalla* maata, jossa sovelletaan EU:n sosiaaliturvan perusasetusta tai sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 1408/71.

4 §

Lain soveltamisalan rajoitukset

Palveluksesta karttuu eläkettä tämän lain mukaisesti. Tämä laki ei kuitenkaan koske:

4) EU:n sosiaaliturvan perusasetuksen II osaston 11 artiklan 3 kohdan b-alakohdan mukaista virkamiestä eikä sellaisena pidettävää tämän lain mukaiseen palvelukseen Euroopan unionin, Euroopan talousalueen tai Sveitsin alueelle otetun muun kuin Suomen, Euroopan unionin tai Euroopan talousalueen valtion taikka Sveitsin kansalaisen tai Euroopan unionin alueella laillisesti asuvan kolmannen maan kansalaisen palvelusta;

126 §

Eläkkeen maksamisjärjestys

Jos eläke on maksettava muulle kuin eläkkeensaajalle itselleen tämän tai muun lain perusteella, ja kahdella tai useammalla viranomaisella, kunnalla, laitoksella tai toimielimellä taikka

muulla taholla on oikeus siihen, eläke maksetaan seuraavassa järjestyksessä:

11) EU- tai ETA-maan laitokselle eläkkeen aiheeton maksu EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksen 72 artiklan 2 kohdan mukaan;

13) EU- tai ETA-maan laitokselle muun etuuden kuin eläkkeen aiheeton maksu EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksen 72 artiklan 1 ja 3 kohdan mukaan;

150 §

Oikeus saada tietoja asian ratkaisemiseksi ja lakisääteisten tehtävien toimeenpanemiseksi

Valtiokonttorilla, kunnallisella eläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada työnantajalta, lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalta vakuutus- ja eläkelaitokselta, viranomaiselta ja muulta taholta, johon julkisuuslakia sovelletaan, tiedot, jotka ovat välttämättömiä käsiteltävänä olevan eläke- tai etuusasian ratkaisemista varten tai jotka muuten ovat välttämättömiä tässä laissa, EU:n sosiaaliturvan perusasetuksessa tai EU:n sosiaaliturvan täytäntöönpanoasetuksessa taikka sosiaaliturvasopimuksessa säädettyjen tehtävien toimeenpanossa.

158 §

Tietojen antaminen viranomaisille ja luottotietotoimintaa harjoittavalle rekisterinpitäjälle

Valtiokonttorilla ja kunnallisella eläkelaitoksella on oikeus sen lisäksi, mitä julkisuuslaissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tie-

don saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa tämän lain toimeenpanoon perustuvia tietoja seuraavasti:

1) asianomaiselle viranomaiselle ja toimieliemelle ne tiedot, jotka ovat välttämättömiä EU:n sosiaaliturvan perusasetuksen tai sosiaaliturvasopimuksen mukaisten tehtävien toimeenpanossa;

161 §

Tietojen antaminen teknisen käyttöyhteyden avulla

Valtiokonttorilla on oikeus avata tekninen käyttöyhteys sen lisäksi, mitä tietojen antamisesta teknisellä käyttöyhteydellä säädetään julkisuuslain 29 §:n 3 momentissa:

2) EU:n sosiaaliturvan perusasetuksen tai sosiaaliturvasopimuksen mukaisten tehtävien toimeenpanosta huolehtivalle viranomaiselle sellaisiin tietoihin, jotka sillä on 158 §:n 1 kohdan mukaan oikeus saada;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tilanteissa, joissa henkilöön sovelletaan EU:n sosiaaliturvan perusasetuksen 90 artiklan mukaan sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 1408/71, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 ja 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 13 § ja 14 §:n 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1342/2007, seuraavasti:

13 §

Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläketurva

Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläketurva määräytyy samoin kuin valtion eläkelaiissa (1295/2006) ja valtion eläkelain voimaannpanosta annetussa laissa (1296/2006) säädetään valtion henkilöstöstä. Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläketurvan toimeenpanosta huolehtii kunnallinen eläkelaitos. Eläkeasioiden käsittelyssä ja muutoksenhaussa noudatetaan, mitä kunnallisessa eläkelaiissa (549/2003) säädetään. Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläketurvan hoito ja rahoitus kustannetaan Kansaneläkelaitoksen varoista.

14 §

Työntekijän eläkemaksu

— — — — —
Työntekijän eläkemaksua koskevan muutoksenhaun osalta noudatetaan soveltuvin osin, mitä muutoksenhausta eläkepäätökseen kunnallisessa eläkelaiissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 13 päivänä lokakuuta 2010
